

ról. Megérhetjük, hogy csak a kerekfejű feketék lesznek a nemzet tagjai, vagy a sasorrúak, vagy a kékszeműek — mindez csak azért, hogy még jobban szakadozzék Szent István, Nagy Lajos, Hunyadi Mátyás birodalma.

Nem állíthatjuk magunkat azzal, hogy megtaláltuk a ki vezető utat a káoszból, melybe a nyugati nemzetfogalom rántott. A felvetett kérdésekre nincs felelet — a tudomány eljut az igazsághoz és ott megáll —, a többi a publicisztika és a politika feladata. Joó Tibor kérelmelhetetlen logikájú könyve hátrapillantás nélkül halad előre, de a könyvből ugyanilyen egyenes utak vezetnek logikus törvényszerűséggel az életbe is. Az élet pedig szinte parancsolóan követeli, hogy letérjünk a száz éve járt nemzetfogalom útjáról és visszataláljunk az ezerévesre, mely univerzális, melyben helyet kap mindenki, aki hisz a nemzetben, aki hisz abban, hogy az Isten rejtett céljaiban ennek a nemzetnek is feladata van, hivatást nyert osztályrészül, melyet csak ő és senki más nem valósíthat meg. Ez az egyetlen megoldása az ősi tölgyet egyszer már kidöntött nemzetiségi kérdésnek is — ez az egyetlen kiküszöbölése a nemzetiség, a kisebbség, a népcsoport kísértő idegen fogalmának.

A recensens keveset szólt ezúttal a könyvhöz. Csak megnyugtató közölniük befejezésül, hogy Joó Tibor könyve nemcsak a magyar nemzeteszme fejlődésének rajza, hanem kritikája a XIX. század nagy ideológiai irodalmának is — megállapításait a kor alapos ismerete és egész irodalmunk mély és beható tanulmánya alapján tette. Olyan könyv, melyet nem elég elolvasnunk: *állást kell foglalnunk mellette vagy ellene*. Az állásfoglalás egyúttal választást jelent a völkisch és a történelmi Magyarország között. A választásunk — az elmondottak után — nem kétséges.

A T É L E L É

*Az ősz az erdőt tarkítja már,
észresevettük, elmúlt a nyár.
Itt kell hagyjuk a fenyveseket,
nem leszünk már víg szerelmesek.*

*A láthatáron kozmás ború.
Őszünkre tél jő, tél s háború.*

*Búsan kérjük: nem lett volna jobb,
ha valami szikla ránk robog?
Ha kurta-kígyó belénk harap
s széthordanak vadak, madarak?*

Jékely Zoltán